

Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingos rizikos aprašymas

Taikoma nuo 2018 m. SAUSIO 3 d.

Danske Bank A/S Estijos filialui, Danske Bank A/S Latvijos filialui ir Danske Bank A/S Lietuvos filialui

1. BENDROJI INFORMACIJA

Šis su vertybiniais popieriais ir investicijomis į vertybinių popierius susijusios rizikos aprašymas yra bendrojo pobūdžio informacija. Investuotojas neturėtų priimti jokio sprendimo, remdamasis tik šia informacija. Investavimas visada susijęs su rizika, kad pageidaujamas rezultatas nebus pasiektas arba kad investicija bus nuostolinga. Reikėtų nepamiršti, kad praeities rezultatai nėra patikimas rodiklis ir negarantuoja grąžos ateityje.

Įvairių vertybinių popierių rizika ir grąža skiriasi, o investuotojai skirtingai vertina riziką, todėl vertybiniai popieriai skirstomi į dvi pagrindines kategorijas – nesudėtingus ir sudėtingus vertybinius popierius. Perkant konkrečią finansinę priemonę, prireikus įvertinamas jos tinkamumas klientui (daugiau informacijos pateikta dokumente „Klientų klasifikacija pagal MIFID II“).

2. APIE VERTYBINIUS POPIERIUS

2.1. Akcijos

Akcija yra vertybinis popierius, kuris rodo, kad akcininkui priklauso proporcinga ribotosios atsakomybės bendrovės dalis. Akcijos suteikia tam tikrų teisių, pavyzdžiui, teisę gauti verslininko paskirstomo pelno dalį ir teisę balsuoti visuotiniame akcininkų susirinkime. Konkrečios teisės ir išsami apžvalga (taip pat pagal akcijų tipą) pateikiami įstatymuose ir akcinės bendrovės įstatuose.

Akcijų kaina atspindi tai, kaip rinka vertina būsimo bendrovės pelno galimybes. Kaina daugiausia priklauso nuo trijų tipų veiksnių:

- vidinių – pvz., vadovybės kompetencijos, verslininko gebėjimo kurti pelną ir t. t.;
- išorinių – pvz., konkretaus ekonomikos sektoriaus pokyčių, rinkos padėties ir t. t.;
- pasaulinių tendencijų, ekonominės aplinkos pokyčių ir t. t.

Akcijų kainų pokyčiai gali įvykti per labai trumpą laiką ir netikėtai. Pavyzdžiui, per kelias dienas akcijos kaina gali pakisti daugiau kaip 10 %. Tai reiškia, kad akcijos yra didelės rizikos vertybiniai popieriai. Svarbu žinoti, kad investuotojas gali prarasti visas savo investicijas, nes bendrovei nutraukus veiklą akcininkai vieni iš paskutiniųjų turi teisę gauti kompensaciją iš bendrovės turto.

Pagrindinė investicijų į nuosavybės vertybinių popierius rizika:

- rinkos rizika;
- emitento rizika.

Investicijos į akcijas taip pat dažnai susijusios su:

- likvidumo rizika, ypač mažesnių įmonių atveju;
- valiutos rizika tais atvejais, kai investuojama ne į euro zonos vertybinius popierius ir investuotojo bazinė valiuta gali reikšmingai paveikti investicijos pelną arba nuostolius;
- politinę riziką, ypač kai investuojama į kai kurias besivystančias rinkas;
- mokesčių riziką, susijusią su vertybinių popierių sandorių ir saugojimo apmokestinimu ir mokesčių įstatymų nuostatomis,
- teisės aktų riziką.

2.2. Obligacijos

Obligacija – tai vertybinis popierius, kurio pagrindu obligacijos emitentas išpirkimo dieną privalo grąžinti obligacijos nominaliąją vertę ir palūkanas (investuotojas skolina pinigus obligacijos emitentui). Pagrindinės obligacijų rūšys yra šios: su fiksuotąja palūkanų norma (labiausiai paplitusi grupė), kintamąja palūkanų norma (mokėtinos palūkanos yra susietos su EURIBOR arba LIBOR) ir nulinio palūkanų dydžio obligacijos (nėra palūkanų mokėjimų – grąža generuojama iš obligacijų emisijos arba pirkimo kainos ir nominaliosios kainos, mokėtinos obligacijų išpirkimo metu, skirtumo).

Obligacijų rizikos lygis gali būti skirtingas. Suprasti, koks rizikos lygis būdingas obligacijoms, gali padėti reitingų agentūrų vertinimai. Jei investicinis reitingas yra nuo BBB- iki AAA, rizika mažesnė. Tuo tarpu neinvesticinio lygio obligacijų (BB+ ir žemesnio reitingo) rizika yra didesnė. Reitingų agentūros reguliariai atnaujina rizikos vertinimą ir reitingus. Atsižvelgiant į ekonominės ir veiklos aplinkos pokyčius bei į pokyčius, susijusius su įmonėmis, vertinimas gali keistis į labiau teigiamą arba labiau neigiamą pusę ir tai gali turėti įtakos obligacijos kainai.

Grąža iš obligacijų iš esmės skirstoma į dvi dalis:

- palūkanos, apskaičiuojamos pagal nominaliąją obligacijos vertę;
- pelnas arba nuostoliai iš obligacijų pardavimo, priklausantys nuo obligacijos pirkimo ir pardavimo kainos, kuriai įtakos turi palūkanų normų lygio pokyčiai rinkoje.

Fiksuoto palūkanų dydžio obligacijų kaina gali kisti priešinga kryptimi nei palūkanų normos pokytis, t. y. kai palūkanų norma

didėja, obligacijų kainos mažėja, ir atvirkščiai. Kuo ilgesnė yra obligacijos trukmė, tuo didesnis yra vieno palūkanų normos vieneto kainos pasikeitimas. Pavyzdžiui, jei 2 % obligacijų su likusiu 2 metų laikotarpiu kaina, palūkanų normai padidėjus 1 %, sumažėtų maždaug 2 %, o panašių obligacijų su likusiu 8 metų laikotarpiu kaina sumažėtų maždaug 7 %. Jei palūkanų normos mažėja, obligacijų kaina tokiu pat laipsniu didėja. Taigi ilgesnės trukmės obligacijos turi didesnę palūkanų riziką nei trumpalaikės obligacijos.

Pagrindinė rizika, susijusi su investicijomis į obligacijas, yra:

- palūkanų rizika;
- kredito rizika;
- emitento rizika.

Investicijos į obligacijas taip pat gali būti susijusios su:

- Valiutos rizika. Euro zonos bendrovės obligacijas daugiausia leidžia eurais, o tarptautinėje obligacijų rinkoje įprastesnė valiuta yra JAV doleris.
- Būtina išnagrinėti obligacijos sąlygas. Nors dauguma obligacijų yra gana standartiniai neužtikrinti įsipareigojimai, kurių atžvilgiu reguliariai mokamos fiksuotos arba kintamos palūkanos, yra daugybė obligacijų rūšių, besiskiriančių reikšmingais niuansais. Pavyzdžiui, užtikrintosios obligacijos suteikia investuotojui daugiau pasitikėjimo, kad investuotos lėšos gali būti susigrąžintos. Įsigijęs subordinuotųjų obligacijų, investuotojas susiduria su daug didesne rizika nei įsigijęs užtikrintųjų arba standartinių neužtikrintųjų obligacijų. Emitento bankroto atveju investuotojas, kuris investavo į subordinuotąsias obligacijas, dalį investicinių lėšų gali susigrąžinti po to, kai savo lėšas atgavo investuotojai į standartines obligacijas;
- Didėsi sudėtingumu. Investuojant į struktūrizuotus laktus, išpirkimo mokėjimo dydis ir laikas, taip pat palūkanų mokėjimo suma gali priklausyti nuo kai kurių pagrindinio turto kainų pokyčių ar įvykių. Pavyzdžiui, standartinių obligacijų atveju gali būti pridėta papildoma emitentui naudinga sąlyga. Įsigijęs kai kurių kitų tipų obligacijų, emitentas įgyja teisę po tam tikro laiko anksčiau atšaukti obligaciją. Tačiau teisę reikalauti iš anksto išpirkti obligaciją investuotojas gali įgyti po tam tikro laiko, tai priklauso nuo sutartų sąlygų.

2.3. Investicinių fondų vienetai arba investicijos į vertybinių popierių portfelius

Investicinių fondų veikimo forma priklausomai nuo šalies gali skirtis. Europos Sąjunga daugiausia pripažįsta sutartinius investicinius fondus ir fondus, įsteigtus kaip akcinė bendrovė, taip pat fondus, veikiančius kaip gerovės valdymo fondai.

KIPVPS arba „kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai“ yra EEE susitariančiojoje valstybėje pripažįstamas fondas, atitinkantis Europos Sąjungos Tarybos direktyvoje 85/611/EEB (konsoliduota) nustatytus reikalavimus. KIPVPS akcijų vienetai gali būti siūdomi visuomenei visose susitariančiose šalyse ir investuotojams tai suteikia didesnę apsaugą.

Alternatyvus fondas visų pirma reiškia investicinį fondą, kuris nėra KIPVPS, arba pensijų fondą, skirtą mažmeniniams (neprofesionaliems) investuotojams. Alternatyvus investavimo fondo pavyzdžiai yra rizik[os] kapitalo fondai, kurie skirti kvalifikuotiems investuotojams, privataus kapitalo investicijų fondai, biržos prekių ir nekilnojamojo turto fondai.

Investicinis fondas yra bendrai investuoto turto fondas, priklausantis fondo investicinių vienetų savininkams pagal jų

turimų vienetų vertę. Paprastai investiciniai fondai turi gerai diversifikuotus vertybinių popierių portfelius, todėl emitento rizika ir kredito rizika yra gerokai mažesnės nei tiesioginių investicijų į atskiras akcijas ar obligacijas atveju. Priklausomai nuo į fondą investuoto turto struktūros (fondas gali, pavyzdžiui, investuoti pinigų į įvairias akcijas, obligacijas ar kitus fondus), fondų rizika gali skirtis. Rizikos aprašymai nurodyti fondų prospektuose. Pagrindiniai vertybinių popierių portfelių rizikos lygiai yra tokie patys kaip vertybinių popierių, iš kurių susidaro atitinkamas portfelis, rizika. Pavyzdžiui, investavimo į akcijas fondo grąža priklauso nuo akcijų kainos sumažėjimo. Fondų investavimo ir vertybinių popierių portfelio diversifikavimo tikslas yra sumažinti emitento riziką ir (arba) kredito riziką. Jei įvairios rinkos keičiasi skirtingai, diversifikavimo tikslas taip pat yra sumažinti rinkos riziką ir (arba) palūkanų riziką. Jei diversifikavimas apsiriboja emitentais iš vieno ekonomikos sektoriaus, geografinio regiono, investavimo stiliaus ar kito panašaus parametro, diversifikavimas negali sumažinti aukščiau minėtos rizikos.

3. IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS

Išvestinės finansinės priemonės yra sutartys, kuriomis nustatomas būsimas pirkimo / pardavimo sandoris arba tam tikro pagrindinio turto kainų kitimo kompensacija. Kai kurios išvestinių finansinių priemonių sutartys apima įpareigojimą pristatyti fizines prekes iki tam tikro laiko tam tikroje vietoje už tam tikrą kainą, o kitos išvestinių finansinių priemonių sutartys apima piniginių grynųjų atsiskaitymą kainų pokyčio skirtumo atžvilgiu.

Išvestinės finansinės priemonės yra priemonės, kurios iš pradžių atsirado dėl būtinybės apsidrausti nuo rizikos, tačiau šiuo metu jos taip pat naudojamos investavimo tikslams. Išvestinės finansinės priemonės gali būti susietos su, pavyzdžiui, akcijų kainomis, akcijų indeksais, palūkanų normomis, obligacijų ir skolos indeksais, valiutomis, naudingosiomis iškasenomis ir žemės ūkio produkcija.

Išvestinės finansinės priemonės naudojamos siekiant, pavyzdžiui:

- apsaugoti nuo kainų kitimo nepalankia kryptimi;
- padidinti investicijų grąžą;
- įgyvendinti konkrečias investavimo vizijas, susijusias su tam tikru pagrindiniu turtu (remiantis tuo, kad, pavyzdžiui, akcijos kaina tam tikrą laiką reikšmingai nesikeičia arba naftos trumpalaikių ateities sandorių kaina, palyginti su ilgesnės trukmės ateities sandorių kaina, padidėja).

Išvestinės finansinės priemonės gali būti standartinės ar nestandartinės. Pagrindinės standartinių priemonių sutarties sąlygos visada vienodos. Paprastai tokios priemonės yra parduodamos vertybinių popierių biržoje.

Nestandartinių priemonių atveju šalys atskirai susitaria dėl sąlygų. Kadangi tokių priemonių sąlygos atitinka konkretų šalių poreikį ir susitarimą, tai neapima aktyvių veiksmų po pardavimo rinkoje. Kadangi šiomis priemonėmis neprekiuojama reguliuojamoje rinkoje, jos taip pat vadinamos nebiržinėmis finansinėmis priemonėmis.

Investicijos į išvestines finansines priemones su svertu gali suteikti galimybę gauti didesnę grąžą, tačiau dėl didesnio sverto nenaudingi pagrindinio turto kainos pokyčiai gali reikšmingai neigiamai paveikti investicijų portfelio vertę. Paprastai bankas reikalauja užstato, kad užtikrintų išvestinių finansinių priemonių prekybą. Esant didesniai neigiamam rinkos pokyčiui, pradinis užstatas gali būti nepakankamas ir

gali būti reikalingas papildomas užstatas. Jei neįmanoma pateikti papildomo užstato, išvestinių finansinių priemonių sutartys yra nutraukiamos. Jei anksčiau pateiktos garantijos nepakanka nuostoliams, susijusiems su prekyba išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, padengti, investuotojas lieka skolingas bankui.

3.1. Pasirinkimo sandoriai

Pasirinkimo sandoris – tai vertybinis popierius, kurio savininkas turi teisę, bet ne įsipareigojimą, pirkti arba parduoti sutartą pagrindinį turtą iš anksto nustatyta kaina ir nustatyta data. Pasirinkimo sandorio savininkas, gavęs pasirinkimo sandorį, sumoka mokestį emitentui (premiją). Jei per iš anksto nustatytą laiką pagrindinio turto rinkos kaina pakito neigiama kryptimi, nuostolis apsiriboja premija, sumokėta už pasirinkimo sandorį. Tai kartu yra didžiausia rizika, susijusi su pasirinkimo sandorių įsigijimu.

Kada parduodami pasirinkimo sandoriai:

Pasirinkimo sandorių pavidimai, kurie turi būti įvykdyti atliekant pirkimo-pardavimo sandorį, apima riziką dėl pardavimo skirtumo tarp sandorio kainos, už kurią turi būti įvykdytas sandoris su pagrindiniu vertybiniu popieriumi, ir kainos, už kurią galima rinkoje įsigyti (pasirinkimo pirkti sandoris) arba parduoti (pasirinkimo parduoti sandoris) pagrindinius vertybinius popierius. Abiem atvejais nuostolis gali viršyti pasirinkimo sandorio premiją, kurią gauna pardavėjas.

Atsiskaitymai grynaisiais pinigais už pasirinkimo sandorius apima pardavimo riziką, kad už pasirinkimo sandorį reikia atsiskaityti esant nepalankiai sandorio kainai, palyginus su rinkos kaina, kuriai esant vertybinis popierius yra parduodamas tuo momentu, kai už jį atsiskaitoma.. Abiem atvejais nuostolis gali viršyti pasirinkimo sandorio premiją, kurią gauna pardavėjas.

Pasirinkimo sandorio sutarties laikotarpiu pagrindinio turto kaina, numatomas pagrindinio turto kainos svyravimas, dividendai ir pinigų rinkos palūkanų svyravimas turi įtakos pasirinkimo sandorio rinkos vertei. Įtaka priklauso nuo pasirinkimo sandorio rūšies.

Išankstinio atsiskaitymo atveju pardavėjas gali patirti nuostolį, lygų neigiamos rinkos vertės absoliučiai vertei.

Įsigyjant pasirinkimo sandorius:

pasirinkimo sandorio pirkimo rizika apsiriboja sumokėta premija.

3.2. Ateities sandoriai

Ateities sandoriai yra biržoje kotiruojami vertybiniai popieriai. Ateities sandorių turėtojas yra įpareigotas pirkti arba parduoti tam tikrą finansinį turtą arba žaliavas (pagrindinį turtą) iš anksto nustatyta būsima kaina ir data. Ateities sandoris nuo pasirinkimo sandorio skiriasi tuo, kad pasirinkimo sandorio turėtojas turi teisę spręsti, ar vykdyti sandorį iš anksto nustatytu laiku, ar ne, tuo tarpu ateities sandorio turėtojas bet kuriuo atveju turi įvykdyti sandorį tam tikrą nustatytą dieną. Kai nepageidaujama gauti / pateikti fizinio turto, kuris sudaro ateities sandorių pagrindą, ateities sandorių pozicija vėliausiai paskutinę prekybos dieną turi būti uždaryta įvykdant sandorį, priešingą pradiniam sandoriui. Prekyba ateities sandoriais yra susijusi su keliomis rizikomis:

- sverto rizika;
- likvidumo rizika, ypač tais atvejais, kai neįmanoma realizuoti pozicijų;

- rizika, kad nuostolio stabdymo pavidimas negali būti atliktas pageidaujamu lygiu, gali lemti didelius nuostolius, ypač kai naudojamas svertas.

3.3. Išankstiniai sandoriai

Išankstinis sandoris yra sutartis tarp dviejų šalių, pagal kurią sutarties turėtojas, yra įpareigotas prekiauti tam tikru finansiniu turtu arba žaliava (pagrindiniu turtu) iš anksto nustatyta būsima kaina ir data. Priešingai nei ateities sandoriais, išankstiniais sandoriais nėra prekiaujama, todėl turėdamos išankstinį sandorį šalys privalo būti pasiruošusios įvykdyti įsipareigojimus suėjus terminui. Su išankstiniais sandoriais susijusi rizika yra panaši į su ateities sandoriais susijusią riziką, išskyrus faktą, kad ateities sandoriai yra vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama, o išankstiniai sandoriai – ne.

Su išankstiniais sandoriais susijusi rizika:

- sverto rizika;
- garantijos nepakankamumo rizika, tai yra rizika, kai dėl didelės rinkos svyravimo gali susidaryti situacija, kurios metu dėl minėto svyravimo garantija arba užstatas nepadengia pagrindinio turto vertės pokyčio, o investuotojas per trumpą laikotarpį turi surasti papildomų garantijų. Kitu atveju atsiranda pozicijos uždarymo rizika;
- sandorių šalių rizika, kuri gali būti aktuali ir investuotojui, tai yra gali kilti situacija, kai investuotojas nėra pasiruošęs laiku vykdyti įsipareigojimų, todėl priešinga šalis gali imtis sankcijų investuotojo atžvilgiu.

3.4. Apsikeitimo sandoriai

Apsikeitimo sandoris yra sutartis tarp dviejų šalių dėl apsikeitimo tam tikrais palūkanų mokėjimais, pavyzdžiui, fiksuotąja ir kintamąja palūkanų norma (palūkanų normų apsikeitimo sandoris) arba apsikeičiama valiutomis (valiutų apsikeitimo sandoris).

Apsikeitimo sandoriai yra itin rizikingi, nes mažas pagrindinio turto kainos pokytis gali lemti didelį investuotojo pelną arba nuostolius. Teoriškai nuostolių dydis nėra ribotas. Kad padengtų galimus nuostolius, gali būti, kad investuotojas turės mokėti kasdienes papildomas garantijas ir, jei negalės to padaryti dėl neigiamų kainos pokyčių, sutarties šalis gali pareikalauti nutraukti sutartį.

3.5. Struktūrizuoti lakštai

Struktūrizuotas lakštas yra priemonė, kurią sudaro obligacija ir paprastai kelios išvestinės finansinės priemonės ar pagrindinis turtas. Struktūrizuoto lakšto riziką lemia jį sudarančios priemonės. Turėtojas gali gauti pelno arba patirti nuostolių dėl besikeičiančios finansinių priemonių ir turto, naudojamo kaip pagrindinis turtas, kainos. Kadangi produktą sudaro kelių rūšių pagrindinis turtas, todėl investuotojas turi galimybę diversifikuoti investicijų į vieną produktą riziką. Kartais struktūrizuotų lakštų grąžos profilis yra sudėtingas ir gali apskunkinti grąžos iš investicijų į obligacijas palyginimą su kitomis investavimo galimybėmis. Kartais grąžos profilis gali apimti svertus, tačiau net mažiausi pagrindinio turto vertės pokyčiai gali turėti lemiamos įtakos obligacijos vertei ir teikiama grąžai.

Struktūrizuoti lakštai gali būti su kapitalo garantija arba be jos. Produktų su kapitalo garantija atveju emitentas grąžina nominaliąją obligacijos sumą išpirkimo dieną. Jei produkto pirkimo kaina yra didesnė nei nominali arba į pirkimo kainą įtrauktas mokestis, nurodytas kainos arba mokesčio

skirtumas yra negražintinos išlaidos, susijusios su produkto pirkimu. Tokiu atveju visų investicijų graža gali būti neigiama (kai obligacijų palūkanos yra mažos arba nulinės). Produktų be kapitalo garantijos atveju nėra jokių garantijų, kad obligacija bus išpirkta už pradinę nominalią sumą. Esant neigiamam rinkos pokyčiui, obligacija yra išperkama už mažesnę nei nominali sumą, o esant blogiausiam scenarijui investuotojas gali prarasti visus investuotus pinigus.

3.6. Investicijų sudėtingumas

Struktūrizuoti lakštai yra sudėtingos priemonės, kurios gali lemti padidėjusią investicijų riziką. Todėl investuotojams rekomenduojame labai atidžiai iširti susijusį produktą ir papildomą informaciją, kad būtų visiškai informuoti apie aplinkybes, kurios gali paveikti investicijas. Svarbu atminti, kad struktūrizuotas lakštas yra „pirkti ir laikyti“ tipo produktas, todėl yra tinkamas investuotojams, kurių investicijų kryptis yra tokia ilga, kaip obligacijų trukmė. Danske Bank ketina rodyti siūlomas ir prašomas kainas, susijusias su struktūrizuotais lakštais, bei ateityje atlikti sandorius, tačiau bankas dėl to neprisiima jokios atsakomybės ir neteikia jokios garantijos, kad obligacijų antrinė rinka bus aktyvi ir kad obligacijų bus likvidžios.

4. PAGRINDINIŲ RIZIKŲ, SUSIJUSIŲ SU INVESTICIJOMIS Į VERTYBINIUS POPIERIUS, APRAŠAS

4.1. Rinkos rizika.

Rizika, kad vertybinių popierių ar kito turto kainos gali kilti ir kristi dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo tam tikro vertybinio popieriaus emitento ir įtakos to vertybinio popieriaus vertei. Obligacijos išpirkimo kaina priklauso nuo tam tikrų sąlygų, tačiau obligacijos laikotarpiu jos vertė yra veikiami kelių veiksnių, kurie skiriasi nuo pagrindinį turtą veikiančių veiksnių. Be kitų veiksnių, bendras rinkų kainos lygis yra veikiamas ekonominių rodiklių, sunkių aplinkybių, aplinkos ekonomikos nestabilumo, politinės aplinkos ir kt.

4.2. Kredito rizika.

Tai rizika, kad vertybinio popieriaus emitentas nevykdo savo įsipareigojimų arba vykdo tik jų dalį ir dėl to vertybinio popieriaus kaina gali krypti į nepageidaujamą pusę arba vertybinis popierius gali tapti bevertis. Kredito riziką galima sumažinti diversifikuojant investicijas tarp kelių emitentų, analizuojant jų veiklą investavimo metu ir prieš investavimą. Nepriklausomos reitingų agentūros vertina kelių emitentų kredito reitingą.

4.3. Atsiskaitymo sistemos rizika.

Tai rizika, kad vertybinių popierių ar kito turto atsiskaitymo sistemoje numatytu laiku arba pratęsimo metu nevyksta atsiskaitymas, nes šalis laiku arba iki galo nesilaiko įsipareigojimų. Siekiant sumažinti atsiskaitymo sistemos riziką, labiau pageidaujama prekiauti reguliuojamose rinkose, pvz., vertybinių popierių biržoje.

4.4. Likvidumo rizika.

Tai rizika, kad vertybinių popierių gali nepavykti parduoti laiku, už sąžiningą kainą arba iš viso gali nepavykti jų parduoti, nes rinkoje nėra sandorio šalies. Siekiant sumažinti likvidumo riziką, investicijas verta diversifikuoti tarp skirtingų emitentų ir rinkų.

4.5. Valiutos rizika.

Tai rizika, kad dėl valiutos kurso investicijų vertė arba investicijų graža keičiasi neigiama kryptimi. Valiutos riziką galima sumažinti diversifikuojant investicijas tarp skirtingų geografinių regionų arba naudojant apsidraudimo nuo valiutos kurso kitimo finansines priemones.

4.6. Depozitoriumo rizika.

Tai nuostolių arba depozitoriumo laikomo turto sunaikinimo rizika dėl nemokumo, bankroto, neatsargumo arba tyčinių veiksnių. Siekiant sumažinti depozitoriumo riziką, depozitoriumas renkamas labai atidžiai ir nuolat stebimas naudojantis depozitoriumo paslaugomis.

4.7. Emitento rizika.

Tai rizika, kad konkretaus vertybinio popieriaus kaina gali pasikeisti į nepalankią pusę dėl neigiamų nuo emitento priklausančių aplinkybių (pvz., dėl įmonės vadovybės klaidų). Emitento riziką galima sumažinti diversifikuojant investicijas tarp kelių emitentų, analizuojant jų veiklą investavimo metu ir prieš investavimą.

4.8. Emisijos rizika.

Jei investuotojai per mažai domisi produktu jo pirkimo laikotarpiu arba rinkos situacija neleidžia paleisti produkto nurodytomis sąlygomis, emitentas turi teisę atšaukti emisiją. Priešingu atveju, esant per dideliu produkto pirkimui, klientas gali gauti tik dalį nusipirktų produktų.

4.9. Palūkanų rizika.

Tai rizika, kad, didėjant palūkanų normoms arba situacijoje, kai bendrai tikimasi palūkanų normų didėjimo, nukris vertybinio popieriaus (pvz., obligacijos) su fiksuota palūkanų norma kaina. Palūkanų riziką galima diversifikuoti investuojant skirtingose rinkose, kuriose palūkanų normos abipusiškai mažai koreliuoja, ir paskirstant investicijas tarp skirtingų priemonių su skirtinga trukme.

4.10. Šalių rizika.

Tai rizika, kad vertybinių popierių sandorio šalis visiškai arba iš dalies nevykdo įsipareigojimų. Sandorio šalių riziką galima sumažinti sandorio šalimis pasirenkant pripažintus ir patikimus partnerius.

4.1.1. Politinė rizika.

Tai rizika, kad pasikeitę teisės aktai, šalies valdymo struktūros, bendras šalies ar regiono politinis stabilumas sumažins emitento toje šalyje ar regione išleistų vertybinių popierių vertę. Siekiant sumažinti politinę riziką, investicijos yra diversifikuojamos tarp skirtingų regionų ir šalių visame pasaulyje.

4.1.2. Koncentracijos rizika.

Tai rizika, kad investicijos vertė gali sumažėti dėl turto ar rinkų koncentracijos.

4.1.3. Teisės aktų rizika.

Tai rizika, kad gali pasikeisti teisės aktai, reglamentuojantys vertybinių popierių operacijas, įskaitant teisės aktus, reglamentuojančius mokesčių sistemą, ir tai turės neigiamas įtakos investuotojo turto vertei arba sumažins investuotojo lūkesčius dėl investavimo rezultato.

4.14. Sverto rizika.

Svertas – tai situacija, kai investuoto turto vertė pasikeičia ženkliai didesniu mastu nei turto rinkos kaina. Turto vertę dėl sverto poveikio gali tapti neįmanoma įkainoti, ir, atsižvelgiant į garantijos sutartį, investuotojui gali būti taikomi įsipareigojimai ir susidaryti tokia situacija, kai, be investuoto turto nuostolių, investuotojas turi papildomų finansinių įsipareigojimų sutarties šalims.

4.15. Mokesčių rizika.

Klientas gali neturėti galimybės pasinaudoti susitarimo dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo lengvatomis tarp šalies, kurioje klientas gyvena, ir vertybinius popierius saugančios šalies. Tai priklauso nuo atitinkamoje rinkoje veikiančio depozitoriumo reguliavimo, praktikos ir teikiamų paslaugų. Be to, apmokestinimui gali turėti įtakos faktas, kad kliento turimus vertybinius popierius su jo sutikimu depozitoriumas saugo sąskaitoje, atidarytoje banko vardu. Dėl to gali atsitikti, kad kliento vertybiniai popieriai yra saugomi kaip banko vertybiniai popieriai.